

КВІТНИКАРСТВО. ВИДИ КВІТІВ.

Мета: Ознайомити учнів із квітникарством, як частиною декоративного садівництва, з історією розвитку квітникарства; видами квітів для вирощування на клумбах, квітниках, приміщеннях; квітами, які прикрашають українські садиби; професією квітникар; виховувати любов до історії своєї Батьківщини на основі свят, традицій українського народу, повагу до професії квітникар, почуття до прекрасного.

Наочність, матеріали: Альбоми з квітами, карта світу, діафільм.

Міжпредметні зв'язки: Географія, народознавство, історія.

ПЛАН УРОКУ

- 1.Квітникарство, історія розвитку.
- 2.Загальні відомості про квіти.
- 3.Традиційні квіти, які прикрашають українські садиби (створення квітника).
4. Професія квітникар.

ХІД УРОКУ

1.Організаційна частина

2.Формулювання теми та мети уроку. Пояснення нового матеріалу.

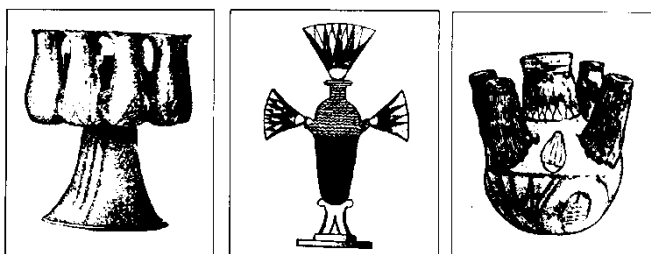
Квітникарство-галузь рослинництва, яка займається вирощуванням рослин, необхідних для озеленення міст, одержання квіткової продукції для складання букетів та оформлення інтер'єрів.

Квіти розводять з глибокої давнини. На острові Крит було знайдено зображення троянд, які дійшли до нас з 3000 року до н. е. В пірамідах Стародавнього Єгипту виявлені насіння і листя фікуса, фінікової пальми та інших декоративних рослин.

Археологічні знахідки, які підтверджують використання людиною квітів, відносяться ще до епохи палеоліту і належать неандертальцям. В 1960 році відомий американський антрополог і археолог Р. Селецькі у печері Шанідар (в Ірані) знайшов закам'янілі останки дев'яти неандертальців. Французький палеоботанік Арнет Леруа-Гуран, досліджуючи в паризькій лабораторії ґрунт, взяту із розкопок, де лежали скелети, виявила таку кількість пилку рослин,„яке перевершувало всяку імовірність”. Поряд з пилком збереглися навіть останки частин квітів. Напрошувався дивовижний висновок: могилу закидали оберемками квітів, які були зібрані на схилі гори.

Багато стародавніх народів клали в могили своїх родичів квіти, чії лікувальні властивості були їм добре відомі. Для стародавніх квіти на могилі повинні були символізувати сам процес життя і смерті.

До середини бронзового століття відноситься одна з найдавніших посудин, яка цілком могла використовуватися для квітів (Мал.1). У стародавньому Єгипті квіти широко використовувались для прикрашення палаців, храмів, при відправленні культових обрядів. На єгипетських розписах, які відносяться до XXV століття до н. е. зображений трьохустий посуд із вставленими в нього лотосами (Мал. 2). Знайдена також староегипетська ваза для квітів, яка відноситься до XXIV – XXIII століття до н. е. (Мал. 3).

Мал. 1 Ваза, середина бронзового століття. Мал.2 Ваза з лотосами, XXV ст. до н.е. Мал.3 Ваза, XXIV – XXIII ст. до н.е.

У своїй книзі Зенон Коседовський,„Коли сонце було богом” пише, що при відкритті гробниці Тутанхамона (XXIV ст. до н. е.) виявили вінок із польових квітів. Археолог Картер, відкривши гробницю, був вражений побаченим; серед осліплюючого багатства найбільше враження призвів віночок польових квітів, який положила в гріб вдова.„Вся царська пишнота, вся царська пишність зблідли перед зів'янутим пучком квітів, які ще

зберегли сліди своїх давніх свіжих фарб. В той же час за допомогою виражали різні почуття. Навіть деякі боги єгиптян були втілені у рослини.

Мал.4 Оформлення вази з квітами в Стародавній Греції. Vст. до н. е.

На території нинішньої України між Дніпром і Бугом з VI по III тисячоліття до нашої ери на протязі 2000 років існувала Трипільська цивілізація. В IV тисячолітті вона займала всю південну частину Європи, включаючи побережжя східної Італії. Її існування відкрили у кінці XIX ст. і вивчають вже більше 100 років. В 1971 році під Звенигородом було знайдено стародавнє поселення площею в 110 га. За допомогою аерофотознімків потім виявили ще 100 гігантських поселень, площею від 50 до 450 га, що дало основу називати трипільську культуру (Кукутені у Венгрії) – цивілізацією. Нагадаємо, що трипільська культура існувала за 2000 – 1000 років до культури Стародавнього Єгипту.

Після Трипільської цивілізації настає довга перерва в 2500 років, яка не залишила ніяких археологічних знахідок про використання квітів. Перші знахідки про квіти можна віднести до існування скіфів, які створили першу класову державу на території України. Скіфи володіли приазовськими і причорноморськими степами 1000 років і залишили велику кількість захоронень у вигляді курганів, розкопки яких принесли багато сенсацій, в тому числі скіфська чеканка з рослинним орнаментом.

В 1985 році у Києві відкрився прекрасний магазин „Квіти України”, першим директором якого був В.М. Пацюк. При магазині були організовані на громадських засадах курси по

аранжуванню квітів. Там і виникла ідея про проведення Свята квітів, на який можна було б запросити глядачів подивитися на творчий процес художників при створенні композицій. Перші три виставки пройшли у Палаці „Україна» в 1988 – 90 роках.

У нашій країні вирощують до 300 видів однолітників. Культивують не лише рослини, які ростуть у Європі, а й завезені з Північної Америки, тропічних районів Азії, Австралії, Нової Зеландії.

Квітникарство дає змогу задовольнити все зростаючі естетичні потреби людей, виховує у підростаючого покоління любов до природи, бережливе ставлення до її багатства.

Одне з актуальних практичних завдань квітникарства – дальше збільшення виробництва квітучих рослин у зимовий і ранньовесняний періоди.

З цією метою будуються великі тепличні комбінати з сучасними системами регулювання мікроелементів і високим рівнем механізації. Однак для цього необхідно також впроваджувати в оранжерейних господарствах передову технологію вирощування квіткових рослин.

Квітникарство розвинуте в усіх країнах світу. Особливо славиться нідерландське. В країнах СНД квітникарські господарства організовані майже в усіх містах. Крім промислового квітникарства успішно розвивається любительське і присадибне. У місті Києві щорічно реалізується понад 75 млн. квітів. На Україні наукову роботу в галузі квітникарства проводять ботанічні сади та Українська дослідна станція зеленого будівництва.

Важливе місце у квітникарстві займає культура килимових рослин, які використовуються для декоративного оформлення майданчиків, клумб і квіткового портретного живопису.

Асортимент квітково – декоративних рослин дуже широкий. Усі вони відрізняються біологічними властивостями, декоративними якостями, використанням у декоративному квітництві.

Квітництво відкритого ґрунту

ОДНОЛІТНИКИ – декоративні рослини, у яких цикл розвитку (від висівання насіння до цвітіння і плодоношення) становить один рік.

За строками зацвітання, починаючи з моменту проростання насіння, однолітники умовно розділяють на три групи.

1. Рослини, що зацвітають через 8 – 9 тижнів після висівання, що дає змогу вирощувати їх безпосереднім висіванням насіння у відкритий ґрунт (бурячок, кларкія, нагідки, космія тощо)

2. Рослини, які розцвітають через 10 -12 тижнів. Вони повністю досягають декоративної цінності, але насіння їх дозріває не цілком (вербена, годеція, резеда, ротики, петунія, айстри, чорнобривці).

3. Рослини, які розцвітають через 13 – 14 тижнів, вирощуються у більшості випадків розсадою і дозрілого насіння не дають.

За використанням рослини – однолітники ділять на шість груп:

- **красивоквітнучі** однолітники – відрізняються красивою формою квіток і суцвіть тривалістю цвітіння. Їх використовують для оформлення клумб, рабаток, міксбордерів, груп і на зрізування;

виткі квіткові рослини – використовують для вертикального озеленення альтанок, пергол, стін, балконів; (іпомея, настурція, тунбергія).

- **сухоцвіти** – відрізняється від інших однолітників сухими плівчастими або шкірястими квітками, зберігають природній колір протягом кількох років у засушеному стані. Використовують для зрізування на зимові букети, а також на клумбах і рабатках; (акрокліум, геліхризум, гіпсофіла, ксерантемум).

- **килимові** рослини – належать до низькорослих із красиво забарвленим листям, які добре піддаються стрижці. Їх використовують для узорчастих квітників, надписів, малюнків, портретів; (альтернантера, ірезіне, колеус, седум, еверехія).

декоративно – листяні однолітники – цінують за красиве і виразне листя, колір якого коливається від темно – зеленого до майже білого. Великі види застосовують як окремі насадження та у групах, а також для декорування квітників; (рицина, кохія, цинерарія).

горщечкові – здатні цвісти ще довгий час після настання заморозків. Із відкритого ґрунту їх пересаджують у горщики і використовують для декорування приміщень.

ДВОЛІТНИКИ. До них належать рослини, які досягають свого повного розвитку на другий рік життя; (фіалка триколірна, гвоздика, дзвоники, сто кротка).

БАГАТОЛІТНИКИ – трав'яні красивоквітнучі рослини, що ростуть на одному місці протягом кількох років. Вони поділяються на:

- рослини, які зимують у відкритому ґрунті; (орлики, півонія, флокс, пенстемон);
- рослини, які не зимують у відкритому ґрунті; (жоржини, глідіолус, канна);
- цибулинні та бульбоцибулинні рослини; (гіацинт, лілія, тюльпан, шафран(крокус)).

Квітництво закритого ґрунту

- горщечкові квітково – декоративні рослини
- квітнучі рослини – антуріум, гіпеаструм, кальцеоларія, сенполія, цикламен, бегонія.
- декоративно – листяні рослини - бегонія, монстера, папороть, адіантум, асплений, нефролепіс, салагінела, сансев'єра.
- виткі та ампельні рослини – плющ, холодок, традесканція,
- дерева та чагарники – азалія, камелія, цитруси, пальми, сабаль, трихікарп, фінікова пальма, хамеропс.
- Сукуленти – агава, алое, кактуси, астрафітум, мамілярія, опунція, пейрескія, зігокактус, епіфілюм, ехінокактус, пейрескія.

Професія квітникар.

Важко уявити наше життя без квітів: тюльпанів, троянд, гвоздик та інших. З кожним роком їх дедалі більше висаджують на вулицях, парках, площах.

Вирощують квіти *квітникарі*. Люди цієї професії працюють цілий рік. Планують розміщення квітів, чагарників, і декоративних дерев, щоб весною, влітку і восени вони радували людей. Зимою в теплицях, весною в парниках, квітникарі вирощують розсаду для раннього весняного садіння. Восени висівають весняні й літні квіти, які зимуватимуть під снігом.

Квітникар повинен знати основні сорти однорічних і багаторічних квітів, чагарників і декоративних дерев, правила садіння, догляду за ними, особливостями росту й розвитку їх; уміти правильно обробляти ґрунт при вирощуванні квітів, чагарників, готувати насіння до сівби, вирощувати розсаду, доглядати за рослинами, користуватись ручним інвентарем та відповідною сільськогосподарською технікою тощо. Квітникареві потрібні глибокі знання з ботаніки, хімії, малювання, досконально вивчити біологію і фізіологію рослин та ряд інших предметів. Він повинен любити землю, природу, мати естетичний смак.

3. Практична робота.

1. Ознайомлення з різними квітами (фотоальбом, діафільм, журнали «Квіти України»).
2. Добір квітів для створення квітника.
3. Розгадати кросворд „КВІТИ” (Мал.5)

УГОРСЬКИЙ КРОСВОРД „КВІТИ”

Слова вписані в усіх можливих напрямках по горизонталі та вертикалі й ламаються під прямим кутом.

Мал.5

Відповідь на кросворд „КВІТИ”- 1.Лілія 2.Горицвіт 3.Фіалка 4.Тюльпан 5.Підсніжник 6.Гвоздика 7.Нарцис 8.Ромашка 9.Хризантема 10.Мімоза 11.Чорнобривці 12.Нагідки 13.Айстра 14.Материнка 15.Барвінок 16.Конвалія 17.Півонія 18.Лаванда 19.Вероніка.

4. Підсумки уроку.

1. Оцінювання знань та вмінь учнів
2. Відповідь на цікаві питання.

5. Завдання додому.

- Розв'язати кросворд (докінчити).
Вивчити назви та види квітів.